

Helsingissä,
syyskuun 29 p. 1943.

Eduskunnan Pankkivaltuusmiehille.

Viime syksystä alkaen ovat Suomen Pankin tilasto-osasto ja suhdannetutkimusosasto työskennelleet käytännöllisesti katsoen samassa huoneistossa Pankin omistamassa talossa Kirkkokatu 14:ssä. Seurauksena on ollut, että niiden keskinäinen suhde on tullut entistä kiinteämmäksi. Osastoilla on yhteinen kirjasto, jonka hoitaja alkuaan oli suhdannetutkimusosaston virkailija mutta nykyään hoitaa kummallekin osastolle kuuluvia tehtäviä. Kun hän on lomalla, hoitaa tointa eräs tilasto-osaston virkailija. Kirjaston järjestämisessä avustavat tarpeen mukaan molempien osastojen virkailijat. Osastoilla on edelleen yhteiset tarkoitusta varten kerätyt ja järjestetyt aineskokoelmat, yhteinen arkisto sanomalehtileikkelineen ja muistiokokoelmineen. Puhtaaksikirjoitus on järjestetty sillä tavalla, että kummankin osaston konekirjoittajattaret tarpeen vaatiessa suorittavat myös toisen osaston töitä. Asiatyttö, joka nimellisesti on suhdannetutkimusosaston alainen, toimittaa myös tilasto-osaston asioita. Monessa muussakin suhteessa osastojen virkailijat avustavat toisiaan. Eräs tilasto-osaston toimihenkilö piirtää diagrammeja suhdannetutkimusosastoakin varten ja toinen avustaa sanotun osaston julkaisujen saksannosten tarkastuksessa ja oikoluvussa.

Kummankin osaston tehtävät liittyvät muutenkin läheisesti toisiinsa. Tilasto-osastolla on joukko säännöllisesti uudistuvia julkaisuja, kuten kuukausijulkaisu ja Suomen Pankin vuosikirja, joiden tarkoituksena on antaa tietoja ei ainoastaan Suomen pankin toiminnasta vaan myös maan talous- ja liike-elämän yleisestä kehityksestä. Samaan päämäärään tähtäävät myös suhdannetutkimusosaston

tieteellisluontoiset tutkimukset kansantalouden, valtion raha-asioiden, hinta- ja palkkasuhteiden ym. talouselämän alalla esiintyvien ilmiöiden vaihteluista, niiden syistä ja seurauksista. Kummankin osaston virkamiehillä on ylipäänsä sama pätevyys, mistä johtuu, että tilasto-osastolla toimivat myös voivat suorittaa laajempia tutkimustehtäviä, jotka soveltuisivat suhdannetutkimusosaston julkaisuihin.

Koska on todennäköistä, että rauhan palattua työntyy etualalle joukko yleisluontoisia taloudellisia kysymyksiä, joiden ratkaisemiseksi tarvitaan päteviä tilastollisia selvityksiä ja taloustieteellisiä tutkimuksia, täytynee kuulua keskuspankin velvollisuuksiin voimiensa mukaan tukea ja auttaa sanotun tarpeen tyydyttämistä. Siitä syystä näyttää asianmukaiselta kehittää Pankin tätä tarkoitusta varten perustettuja osastoja ja järjestää niiden työskentely siten, että se olisi mahdollisimman tehokasta ja soveltuisi ajan vaatimuksiin.

Tutkimus- ja valistustoiminnan ohella niillä on vielä toinenkin tarkoitus. Meidän maassamme, jossa julkisia ja yksityisiä varoja on niukasti, ei nuorilla tieteenharjoittajilla useinkaan ole tilaisuutta jatkaa tutkimustöitään, vaan heidän on pakko etsiä itselleen sopiva leipätoimi. Siitä syystä meillä ei ole riittävästi pätevästi koulutettuja tiedemiehiä varsinkaan sellaisiin opetus- ja kasvatustehtäviin, joissa vaaditaan systemaattista taloustieteellistä koulutusta. Suomen Pankin yhteydessä toimiva tutkimuslaitos voisi varsinaisen tarkoituksensa ohella tarjota nuorille lahjakkaille tiedemiehille tilaisuuden sanotunlaiseen opintojen jatkamiseen.

Esitetyt tarkoitukset voitaneen parhaiten saavuttaa liitettämällä molemmat puheena olevat Pankin osastot yhteen, niin että niillä olisi yhteinen johtaja, joka suunnittelisi ja järjestäisi toiminnan ja valvoisi sen tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Täten muodostuisi puheena olevien osastojen sijaan Pankin taloustieteellinen tutkimuslaitos, jonka tarkoituksena olisi:

- 1) valmistaa Suomen Pankin toimintaa ja maan yleistä taloudellista kehitystä valaisevia selvityksiä;
- 2) suorittaa taloudellisia tutkimuksia; ja
- 3) suorittaa muita tehtäviä, jotka Pankin johtokunta sille antaa.

Tutkimuslaitos jakautuisi kahteen osastoon, nim. tilasto-osastoon ja suhdannetutkimusosastoon, joita kumpaan johtaisi osastopäällikkö. Tärkeitä periaatteellisia kysymyksiä valmisteltaessa laitoksen johtaja sekä nämä kaksi osastopäällikköä muodostaisi-

vat toimikunnan, jonka puheenjohtajana olisi tutkimuslaitosta valvova johtokunnan jäsen. Toimikunnalla olisi oikeus käyttää apunaan tarpeen vaatiessa asiantuntijoita.

Muina toimenhaltijoina olisi tutkijoita, aktuaareja, kirjastonhoitaja, vakinaisia ja ylimääräisiä apulaisia.

Tutkijan toimia olisi kahdenlaisia, vanhemman ja nuoremman tutkijan toimia. Vanhemman tutkijan tulisi oppiarvoltaan olla filosofian lisensiaatti ja nuoremman ainakin filosofian kandidaatti. Tutkijan toimet täytettäisiin määrääjäksi, ylipäänsä kolmeksi vuodeksi, mutta sopimus voitaisiin erityisistä syistä uudistaa edelleen kolmeksi vuodeksi. Näiden toimien hoitajista kasvatettaisiin kansantalouden tutkijoita, ja kun asianomainen olisi saanut pysyvän toimen, hänen työskentelynsä Pankin tutkimuslaitoksen palveluksessa päättyisi.

Palkkaukseen nähden olisi laitoksen johtaja asetettava suunnilleen johtokunnan apujäsenen palkkauksen tasalle, osastopäällikkö saisi saman palkan kuin Pankin osastopäällikkönä toimiva kamreeri ja vanhempi tutkija nuoremman kamreerin palkkaa vastaavan palkan, nuoremmalla tutkijalla ja aktuaareilla, joita viimeksi mainittuja voisi olla kahteen eri palkkaluokkaan kuuluvia, olisi sama palkka kuin vanhemmalla tai nuoremmalla kirjanpitäjällä sekä apulaisilla konttori- ja kassa-apulaisille määrättyjä palkkoja vastaavat palkkaedut.

Koska puheenaolevien osastojen yhdistämisen yhteydessä olisi Pankkiin perustettava uusia toimia, edellyttää toimenpide Pankin ohjesäännön 20 §:n muuttamista, mitä tarkoittava esitys olisi tehtävä eduskunnalle. Johtokunnan mielestä olisi asianmukaista, että mainitun ohjesäännön pykälän joutuessa näin ollen eduskunnan käsiteltäväksi siihen samassa yhteydessä edellä esitetystä aiheutuvien muutoksien lisäksi ehdotettaisiin tehtäväksi eräitä muitakin jatkuvasta kehityksestä ja tehtävien erikoistumisesta tarpeellisiksi osoittautuneita täydennyksiä. Niinpä Pankin eri osastojen päällikköinä toimivien, nykyisin korkeampaa palkkaa nauttivien kamreerien toimien nimitys olisi aiheellista muuttaa osastopäällikön toimeksi ja johtokunnan kanslisteina ja Pankin kirjaajana toimivien konttori-apulaisten toimien nimitykset kanslistin ja kirjaajan toimiksi ja lisätä nämä nimitykset ko. pykälään. Niinikään olisi pykälään lisättävä puhelinkeskuksen hoitajan toimet, joita toimia tähän saakka ovat hoitaneet Pankin kassa-apulaisten tointen haltijat.

Edellä esitetyn perusteella johtokunta kunnioittaen ehdottaa, että Herrat Pankkivaltuusmiehet periaatteessa hyväksyisivät suunnitelman pankin tilasto-osaston ja suhdannetutkimusosaston yhdistämisestä Suomen Pankin taloustieteelliseksi tutkimuslaitokseksi ja pyytäisivät valtioneuvostoa tekemään eduskunnalle esityksen pankin ohjesäännön 21 §:n muuttamisesta oheisen ehdotuksen mukaiseksi.

J.W. Rangell

K. Kivialho

K.T. Jutila

Paavo Raittinen

W. Sahlstein

./.. Esko Leinonen.